

Marshall-planen præsenteres 5. juni 1947

Den 5. juni 1947 holdt den amerikanske udenrigsminister George Marshall en banebrydende tale på Harvard University i Boston. Realiseringen af Marshalls visioner fik afgørende betydning for genopbygningen af den vesteuropæiske økonomi og styrkede de overstatslige tendenser i samarbejdet mellem de vesteuropæiske nationalstater. Sovjetunionen og de østeuropæiske lande var formelt set også omfattet af planen, men blev af Sovjetunionen tvunget til at sige nej. Marshalls tale skal ses som en videreførelse af Trumandoktrinen, der blev formuleret nogle måneder før.

Uddrag af udenrigsminister George Marshalls tale på Harvard University

[...]

Der er en side af denne sag, som er både interessant og alvorlig.

Landmanden har altid produceret levnedsmidler for at bytte dem med byboerne for andre livsnødvendigheder. Denne arbejdsdeling er grundlaget for den moderne civilisation. I øjeblikket er den truet af sammenbrud. Byen og byindustrierne kan ikke producere tilstrækkelige varer til udveksling med de fødeproducerende landmænd. Råmaterialer og brændstof er utilstrækkeligt. Maskineriet mangler eller er udslidt. Landmanden eller bonden kan ikke finde de købsobjekter, han ønsker at erhverve. Salg af landbrugsvarer for penge, han ikke kan bruge, synes ham en uprofitabel transaktion. Derfor har han undladt at anvende markerne til afgrødeproduktion og har udlagt dem til græsning. Han bruger mere korn til kvæget, og han selv og hans familie har rigeligt med mad, hvor ringe han end har det med hensyn til klæder og andre almindelige civilisationsgoder. Og imens mangler byernes befolkning føde og brænde.

Derfor er regeringerne tvunget til at bruge deres fremmede valuta og kredit til at skaffe disse nødvendige ting frem ude fra. Denne proces udhuler de kapitaler, som er tvingende nødvendige for genopbygning. Således er en meget alvorlig situation i hurtig udvikling, som ikke varsler godt for verden. Det moderne arbejdsdelingssystem, der er baseret på en udveksling af produkter, er i fare for at bryde sammen.

Sandheden er, at Europas behov i de næste tre eller fire år af føde og andre væsentlige produkter ude fra - først og fremmest fra Amerika - er så meget større end dets nuværende evne til at betale, at de må have en væsentlig ekstra hjælp eller se en økonomisk, social og politisk forværring af meget alvorlig karakter i øjnene.

Lægemidlet ligger i at bryde den onde cirkel og genoprette de europæiske folks tillid til en økonomisk fremtid for deres egne lande og for Europa som helhed. Fabrikanter og bønder i store områder må være i stand til og villige til at udveksle deres produkter for *penge*, hvis kursværdi ikke kan anfægtes.

[...]

Enhver regering, der er villig til at hjælpe med i arbejdet på genrejsning, vil finde fuld medvirken - det er jeg sikker på hos USAs regering. Enhver regering, som arbejder på at blokere andre landes genopbygning, kan ikke vente hjælp hos os. Endvidere vil regeringer, politiske partier eller grupper, som søger at forlænge den menneskelige elendighed for at profitere deraf politisk eller på anden måde, møde modstand fra USA.